

LES VOCALS O/U ÀTONES

Nom: _____

Curs: _____

Data: _____

RECORDA

Les vocals o/u en les terminacions

- La terminació de la primera persona del singular del present d'indicatiu s'escriu amb o (*penso, rebo, dormo...*)
- La terminació d'alguns plurals és -os (*despatxos, compassos, greixos...*)

1 Escriu la primera persona del singular del present d'indicatiu dels verbs següents:

• caminar →	• sopar →
• vèncer →	• llegir →
• esperar →	• servir →
• perdre →	• córrer →
• témer →	• sentir →

2 Escriu el plural de les paraules següents:

• gos →	• pis →
• globus →	• bosc →
• guix →	• dolç →
• cactus →	• llaç →
• text →	• lluç →
• mes →	• test →

3 Escriu el singular d'aquests noms i explica què has observat:

• correus →	• cacaus →
• liceus →	• europeus →

→

.....

.....

.....

LES VOCALS O/U ÀTONES

Nom: _____

Curs: _____

Data: _____

RECORDA

Les vocals o/u àtones enmig de paraula

- Per saber si el so u en síl·laba àtona s'ha d'escriure amb **o** o bé amb **u**, cal fixar-se en les formes tòniques d'altres paraules de la mateixa família o de la mateixa conjugació. Exemples:

pols → polseguera

truc → trucada

esborra → esborrat

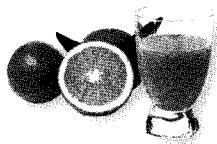
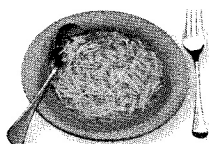
- En el cas dels verbs *cosir*, *sortir*, *collir*, *tossir*, *escopir* i els seus derivats, s'escriuen amb **o** totes les formes àtones (*cosia*, *sortiria*, *colliu*, *tossies*, *escopís*...).
- En els verbs *poder* i *voler* s'escriuen amb **o** les formes àtones (*podríem*, *volgués*), excepte les formes *puguem*, *pugueu*, *vulguem* i *vulgueu*.
- Hi ha casos en què no podem recórrer a paraules de la mateixa família. Si tenim dubtes, cal consultar el diccionari (*avorrir-se*, *botifarra*, *torró*...).

- 4** Completa els mots següents amb **o** o **u** i escriu al costat de cadascun un mot de la mateixa família que tingui la mateixa vocal en posició tònica:

• s....rteig →	• esp....rtiu →
• ref....giar →	• ass....lletat →
• f....llejar →	• acost....mar →
• f....rçut →	•llada →
• s....quet →	• col·lecci....nista →
• p....rter →	• naci....nal →
• ra....nar →	• f....rner →
• cal....rós →	• f....raster →
• toss....deria →	• d....tzena →

- 5** Escriu una paraula derivada de cadascun dels mots següents i subratlla la vocal àtona que correspon a la tònica de la paraula primitiva:

• sopa →	• senyor →
• dur →	• corda →
• pont →	• tub →
• suc →	• fons →
• foc →	• llum →
• escombra →	• moda →
• contra →	• futbol →

LES VOCALS O/U ÀTONES

Nom: _____

Curs: _____

Data: _____

6 Completa aquest quadre seguint el model:

Verbs	Present	Imperfet d'indicatiu	Futur	Present de subjuntiu
cantar	<i>canto</i>	<i>cantava</i>	<i>cantaré</i>	<i>canti</i>
recollir				
poder				
sortir				
tossir				
escopir				
voler				
cosir				

7 Completa aquestes formes verbals amb **o** o **u**:

- jo cull..., nosaltres c....l·lim, vosaltres c....l·lieu
- tu c....sies, elles c....siran, nosaltres c....siem
- s....rtint, t....ssint, esc....pint
- vosaltres p....gueu, nosaltres v....lguem

8 Completa aquest text amb les formes adients dels verbs indicats entre parèntesis:

La Laia em va dir que no (sortir) fins que acabés els deures. No crec que (poder) anar al cinema perquè la pel·lícula ja haurà començat. Potser (voler) acompanyar-me a la merceria perquè, aquesta nit, la mare em (cosir) els pantalons i necessita fil vermell.

9 Escribeu la paraula que correspon a cadascuna d'aquestes definicions:

- No deixar respirar bé algú; extingir un incendi. →
- Part del cos on s'ajunten la cama i el peu. →
- Aparell que indica sempre on és el nord. →
- Cadascuna de les parts principals en què està dividit un llibre. →
- Període de la vida de les persones que hi ha entre la infantesa i l'edat adulta. →

LES VOCALS O/U ÀTONES

Nom: _____

Curs: _____

Data: _____

RECORDA

Les vocals o/u àtones en els mots cultes

- Els cultismes són paraules que s'han pres directament del llatí i no segueixen la norma segons la qual s'han d'escriure amb la mateixa vocal que una paraula de la mateixa família en què la vocal sigui tònica. Exemples:

jove → jovent (derivat no culte)
→ juvenil (cultisme, o pseudoderivat)

- 10 Per a cadascun dels noms següents, escriu almenys una paraula derivada i un cultisme:

Paraula primitiva	Derivat	Cultisme
boca		
doble		
dolç		
home		
moc		
volcà		

- 11 Escull la solució correcta per a cada cas:

- És un aliment molt /
- El / del diari d'ahir va ser molt polèmic.
- Per fer aquests càlculs s'ha de tenir en compte la / de la Terra.
- És un fenomen d'abast / .
- Diuen que aquest tractament / la pell.

- 12 Completa aquestes oracions amb paraules derivades de la que s'indica en cada cas:

- Després del viatge, l'avi sembla, té un aspecte més (jove)
- El dentista diu que em farà una higiene (boca)
- M'han regalat una que mesura les (pols)
- Els estudien els volcans i els fenòmens (volcà)
- Tots els professors són universitaris. (títol)